

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_52_INOVACE_J_EK_1.SADA_18

Název klíčové aktivity: V/2 Inovace a zkvalitnění výuky v oblasti přírodních věd

Označení v TK: EU-V/2J-EK-1.sada-č.18

Autor: Mgr. Eva Klubalová

Datum vytvoření: prosinec 2012

Název DUM: Viry a bakterie

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět: Přírodopis

Ročník: 6.

Druh učebního materiálu: prezentace

Klíčová slova: bakterie, virus, onemocnění, antibiotika, teplota, imunita, očkování

Anotace: Prezentace slouží při výkladu nového učiva jako názorná pomůcka učitele, žáci si podle jednotlivých listů zapisují hlavní poznatky do sešitů, na konci prezentace jsou otázky pro žáky koncipovány tak, aby si zafixovali nejpodstatnější pojmy z tohoto tématu. Během hodiny spolupracují i s učebnicí přírodopisu, na internetu mohou následně vyhledat další podrobnosti o onemocněních virových a bakteriálních, doma se informují, jaká onemocnění prodělali.

Pro učitele:

Základní pojmy k tématu:

Bakterie – jednobuněčný organismus, kosmopolitní

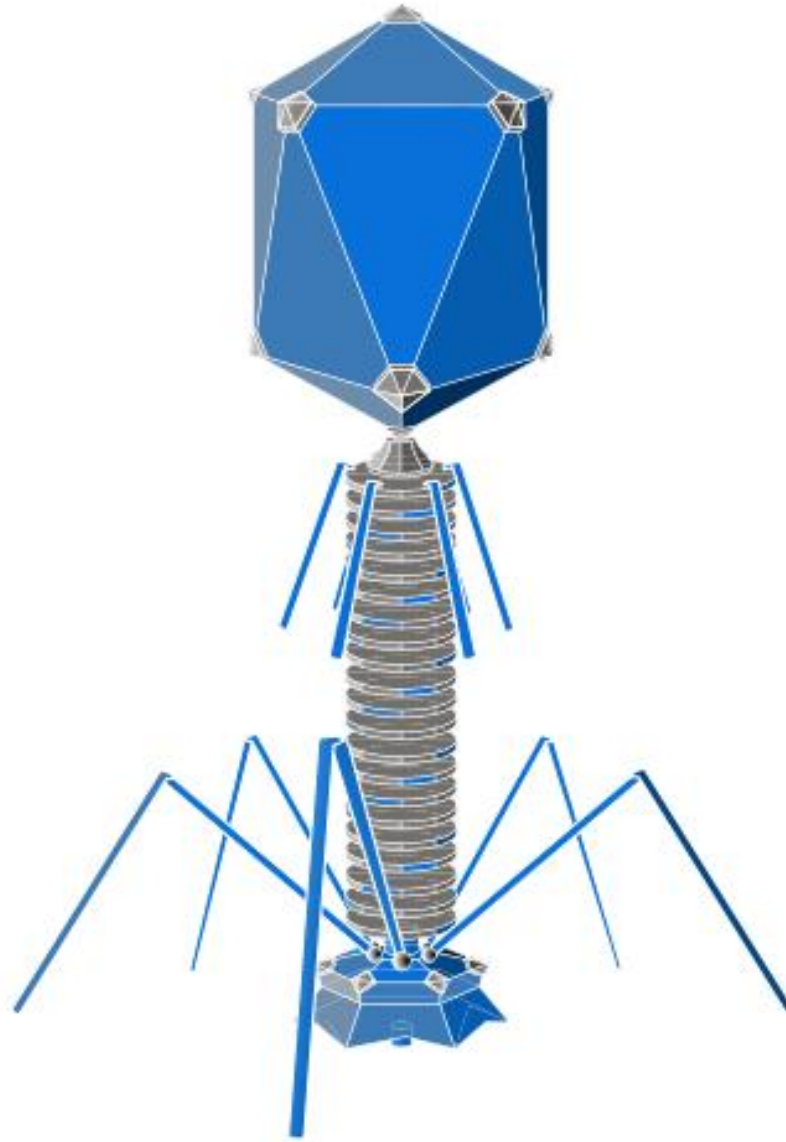
Virus – nebuněčný organismus, vnitřní parazité buněk

Antibiotika – léky na bakteriální nákazy

Imunita – obrana organismu proti nákaze

Očkování – pasivní nebo aktivní obrana proti nákaze

VIRY

- **Nebuněčné organismy**
- **Různý tvar: kulovitý, šroubovicovitý**
- **Vnitřní parazité buněk**

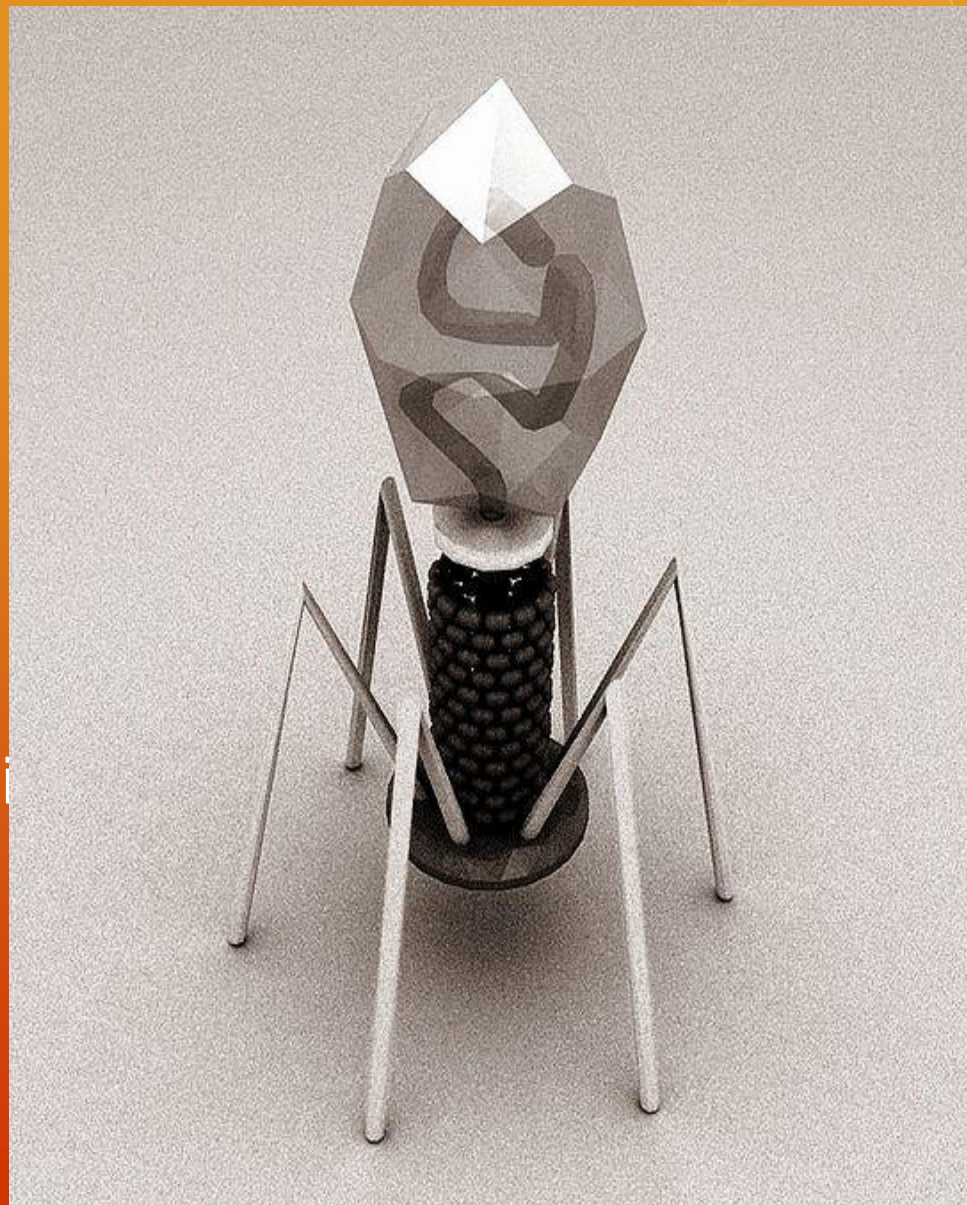
- **Množení:**

- 1. přichytí se na hostitelské buňce**
- 2. vypustí do buňky nukleovou kyselinu**
- 3. „přepíše informaci buňky na svou“**
- 4. rozmnoží se**
- 5. nové viry se uvolní z buňky**

Bakteriofág

Vir, který napadá bakterie

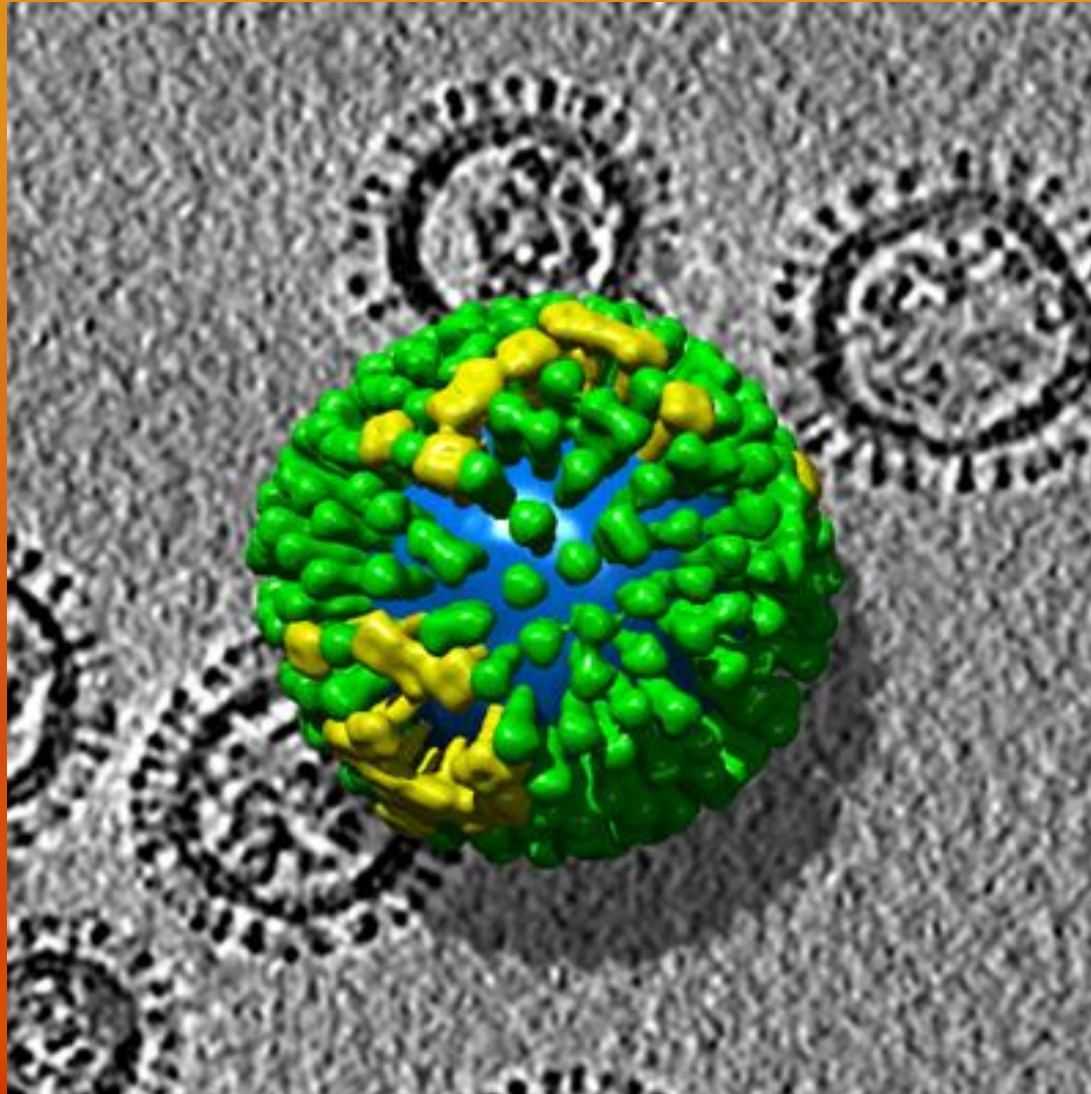
Nejrozšířenější vir na Zemi

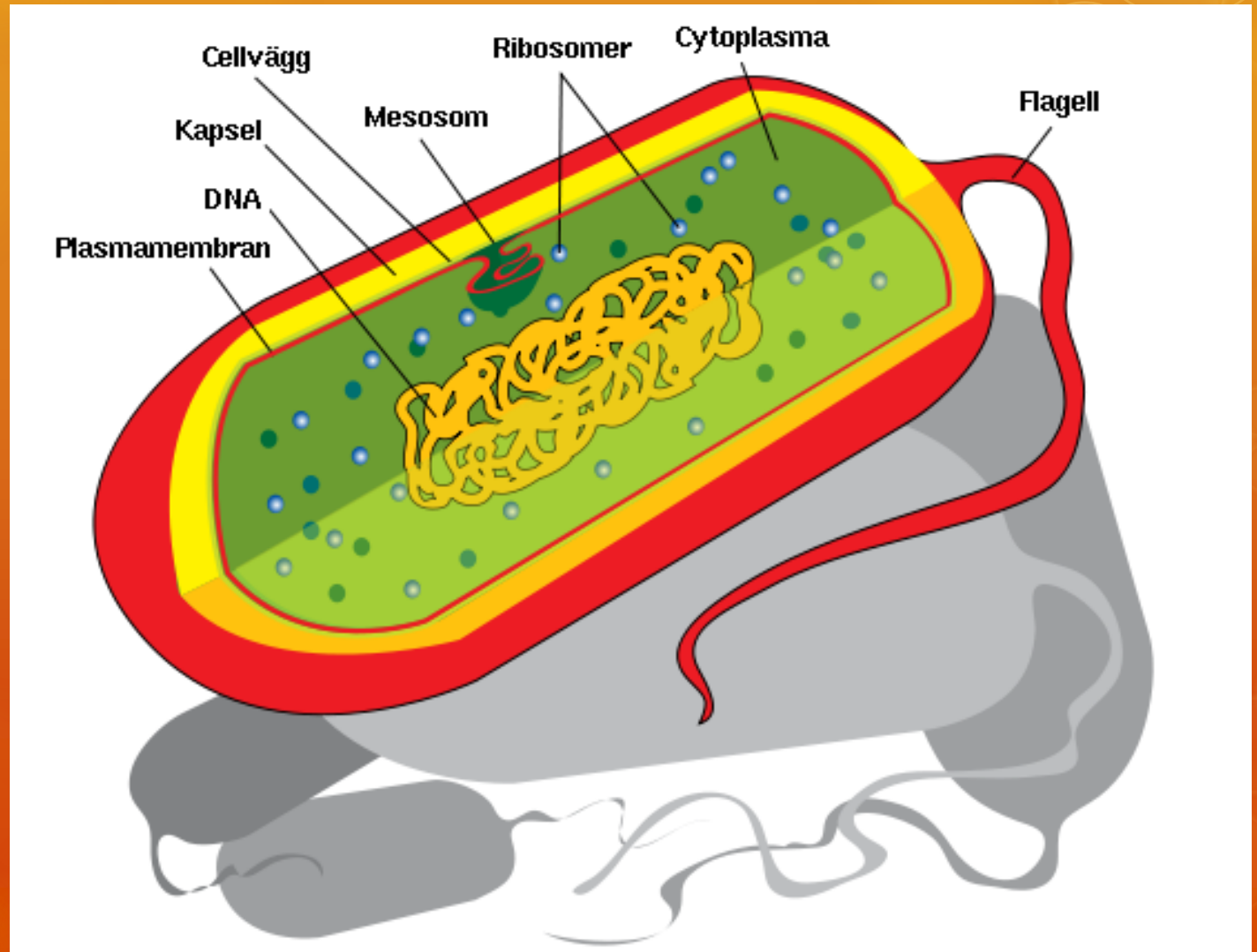
Příklady virů

- Virus rýmy
- Virus infekční žloutenky
- Virus oparu
- Virus planých neštovic
- Virus bradavic
- Virus chřipky
- Virus spalniček
- Virus vztekliny
- Virus HIV
- Virus mononukleózy

Virus chřipky H3N2

Bakterie

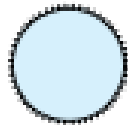
Buněčné organely

- Slizovité pouzdro
- Buněčná stěna
- Cytoplazmatická membrána
- Cytoplazma
- Jaderná hmota
- Bičík

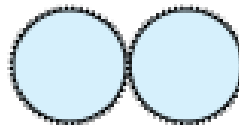
Tvary bakteriálních buněk

Koky

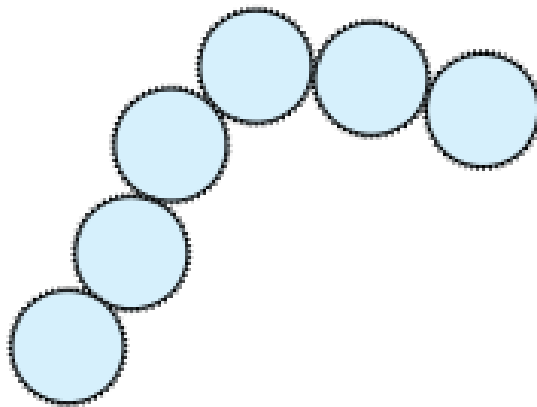
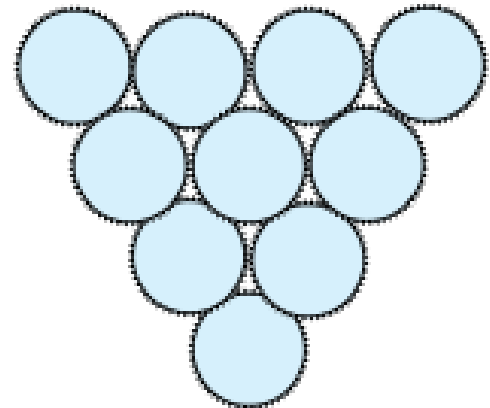
kok

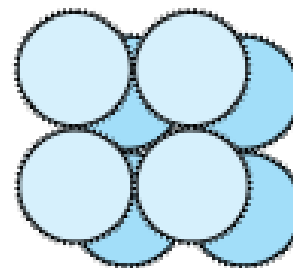
diplokok

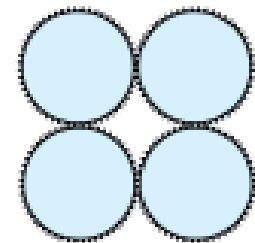
stafylokok

streptokok

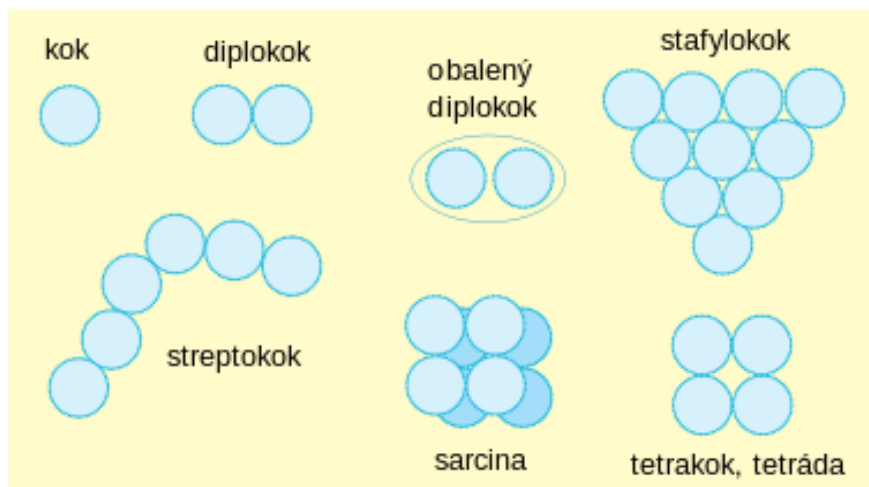

sarcina

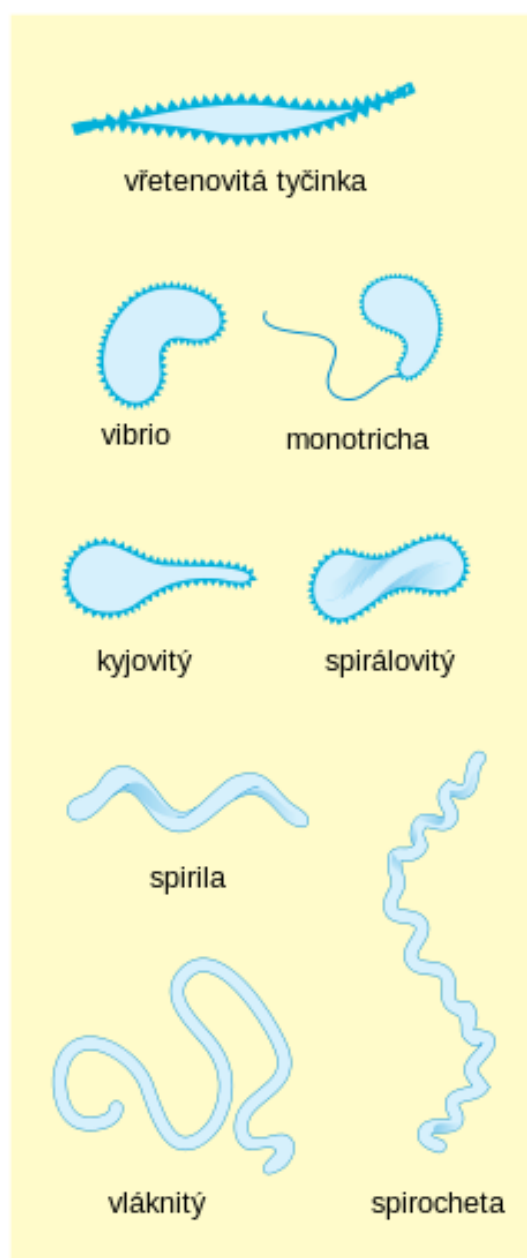

tetrakok

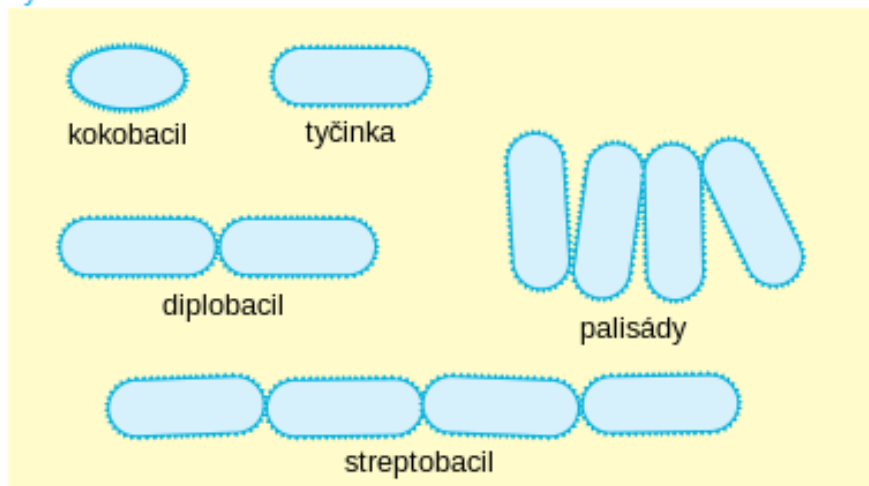
koky

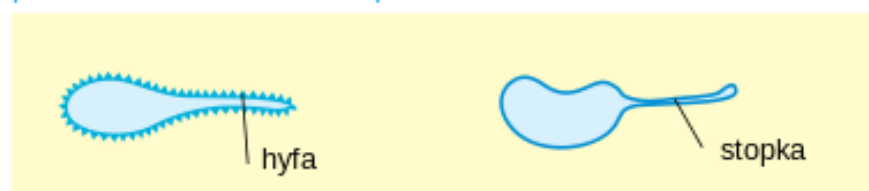
jiné

tyčinkovité bakterie

pučící bakterie a bakterie s přívěskem

- Jsou kosmopolitní: žijí ve vodě, v půdě, ve vzduchu, v poušti, na ledu, na horách,.....
- Při nepříznivých podmínkách tvoří SPORY
- Při příznivých podmínkách se rozmnožují
- Organické látky získávají z okolí

- **Hniložijné bakterie** – napomáhají rozkladu odumřelých těl organismů
- **Cizopasně bakterie** – původci chorob
- **Symbiotické bakterie** – oboustraně výhodné soužití např. u bobovitých rostlin, v trávicím ústrojí býložravců

Bakteriální onemocnění

- Zánět mozkových blan – diplokoky
- Angína, spála – streptokoky
- Hnisavé záněty kůže – stafylokoky
- Zápal plic – pneumokoky
- Salmonelóza – tyčinky
- Borelióza - spirochety

Očkování

- Preventivní imunizace
- Pasivní – vpravení protilátky do organismu
- Aktivní – vpravení oslabeného původce nemoci do organismu, ten si potom sám vytvoří protilátky

Zdroje obrázků

1. Adenosine/ **Wikimedia Commons**. [cit. 2012-12-12]. Dostupný pod licencií **Creative Commons** na WWW:
<<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Tevenphage.svg?uselang=cs>>
2. http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:T4_rendered.jpg [cit. 2012-12-12].
3. http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Steven_H3N2_Flu_ET.jpg?uselang=cs [cit. 2012-12-12].
4. http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bakterie_swe_290507.png?uselang=cs [cit. 2012-12-12].
5. http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Arrangement_of_cocci_bacteria_cs2.svg [cit. 2012-12-12].
6. http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Bacterial_morphology_diagram_cs_%282%29.svg [cit. 2012-12-12].